

Restaurang Hovenäsbaden - Resotiden

Det blev en semesterlag

Många, men långt ifrån alla, hade semester i 30-talets Sverige. Men 1938 kom lagen om allmän semester då alla fick rätt till två veckors betald ledighet. Det var en omstridd lag där reaktionära krafter befarade att den svenske arbetaren genom ledigheten skulle förslöas och missbruka den genom att "bli liggande på sofflocket".

Reso blir till

Det är mot den bakgrunden som Reso och Folkrörelsernas Semester-förening bildades. De skulle genom "... sin verksamhet medverka till, att semesterfritiden för arbetare och anställda och deras familjer blir effektivt utnyttjad för rekreation och friluftsliv. För att fullgörande av denna uppgift ämnar föreningen förvärva, arrendera eller uppföra anläggningar för semestervistelse avpassade efter de semesterfirandes olika smak och ekonomiska förutsättningar".

Köpet av Badrestaurang Hovenäsbaden

Det var så det började. Semesterföreningen bildades i början av 1939 och startade redan på sommaren sin verksamhet genom att på våren köpa den då nerlagda badrestaurangen Hovenäsbaden. Det blev den första, och största, semesteranläggningen under krigsåren av dem alla räknat i gästnätter. Gästerna inkvarterades i lokalbefolkningens bostäder och alla måltider åts i restaurangen. Det var en vanlig semesterform på den tiden. Lokalbefolkningen flyttade ut eller ner i sina källare till "sommarköken" för att bereda plats för badgästerna.

Inte bara kost och logi

Semesterföreningens ambitioner var inte bara att semestermålen skulle vara "goda", inte bara erbjuda mat och husrum, utan också att gästerna skulle kunna aktivera sig i sport och friluftsliv. Hovenäset var idealiskt, här kunde man bada, fiska, cykla runt i en underbar och varierande natur och restaurangen kunde arrangera både utflykter, föredrag, samkväm och dans.

En stor organisation bakom

På Hovenäset fanns en badortsförening som förhandlade med Reso om priser för gästbäddarna, service. m.m.

Det var inte en helt lätt process där Reso ofta hotade med att hålla restaurangen stängd påföljande sommar och där man någon gång tvingades till ett förlikningssammanträde inför landshövdingen.

För att sälja "resorna" organiserades Resoklubbar med Resoombud. Som mest var det 3000 ombud utspridda på olika arbetsplatser runt om i Sverige som sålde semesterpaket till bl.a. Hovenäset.

Resoombuden fick löpande tidningen "Reso Nytt" som beskrev de olika semestermålen och medlemmarna i Resoklubbarna fick även de en tidning, "Fritiden", där man bl.a. kunde läsa om hur semesterfirare haft det på sina semestrar på Resos anläggningar.

Betydande inkomstkälla

Trots en blygsam start den första säsongen 1939, innebar det en betydande inkomstförstärkning för lokalbefolkningen som tillsammans tjänade 18 000 kronor på cirka en och en halv månad. Som en jämförelse kan nämnas att en industriarbetare vid den tiden tjänade cirka 10 kronor per dag.

Men det var inte enbart som köpare av logi som Reso hade stor betydelse för samhället. De var också en betydande arbetsgivare under sommarmånaderna. Många Hovenäsbor kom under åren att arbeta på restaurangen.

Dessutom köptes en stor del av de förnödenheter och matvaror som förbrukades på restaurangen av handlare och fiskare på Hovenäset och många av Hovenäsets båtägare hyrde ut sina båtar eller erbjöd privata utflykter till gästerna.

Hovenäsbaden brinner

Hela anläggningen brann ner tidigt på morgonen den 15 juli 1952. Branden kan möjligen ha uppstått genom överhettning av en koleldad spis. Restaurangen hade vid brandtillfället 507 matgäster.

Ingbert Radl berättade att han har tydliga minnen av branden som inträffade på natten mellan lördag och söndag mitt under högsäsong. Det hade varit dans på kvällen med mycket folk och det var en morgonpig fiskare på väg ut med båten som såg att det rök från restaurangen och han vände och slog larm. Klockan var då ca 03:30. Elden spred sig snabbt och det fanns inget man kunde göra. Det spekulerades om brandorsaken och det kunde varit slarv med en cigarettfimp i en papperskorg eller möjligen något med de koleldade spisarna som gick fel.

Läget för alla gästerna som skulle ha mat på restaurangen blev akut och de som hade tillgång till kök i huset där de bodde erbjöds att stanna kvar med självhushållning. Övriga försökte man boka om till Resos anläggningar på Koster och på Gullholmen.

Snabbt beslut att bygga upp på nytt

Som man kan se i olika artiklar såväl i dagspressen som i Resos egna tidskrifter så beslutar man så gott som samma dag att bygga upp anläggningen igen. Kooperativa Förbundets arkitektkontor med arkitekt Seth Torné i spetsen börjar rita på en ny byggnad och man gör kalkyler och söker bidrag. Fastigheten var fullt försäkrad, men de pengarna räckte inte på långa vägar till en ny modern byggnad med 350 platser i matsalen mot 200 i den nedbrunna. Kalkylen stannar på 800 000 kronor varav 200 000 kronor till inventarier.

Hovenäsets Municipalsamhälle beslutar att ställa ett betydande markområde till Resos förfogande för den nya anläggningen.

Man börjar spränga

Då man vill att en ny anläggning skall stå färdig till nästkommande säsong behöver man komma igång så snabbt som möjligt och så fort ritningarna är klara börjar man spränga för den nya byggnaden. Arbetet påbörjas innan finansieringsfrågan är löst och innan styrelsen tagit ett slutgiltigt beslut.

Pengarna räcker inte

För att delvis kunna täcka den ökade kapitalinvesteringen ansöker man hos Statens Fritidsnämnd om ett bidrag på 270 000 kronor. Fritidsnämnden beviljar dock bara 158 000 kronor och även utbetalningen från försäkringsbolaget blir mindre än beräknat varför arbetet, som är tänkt att påbörjas innan årsskiftet, ställs in tills vidare. Det innebär att det inte blir någon ny anläggning till sommaren 1953, men Resos styrelse är optimistisk och tror att finansieringsfrågan skall lösa sig så att den nya anläggningen i Hovenäset kan stå klar till 1954 års sommarsäsong.

Det gäller att hitta en lösning

Nu följer en tid då man försöker förmå Fritidsnämnden att vara mer generös. Man letar efter nya finansieringsformer och diskuterar med municipalsamhället och kommunen om tänkta kombinationslösningar där kommunen förväntas ta ett större ekonomiskt ansvar – t ex att anläggningen används av Reso på sommaren och av samhället på vintern.

Ett annat semestrande

Samtidigt som planeringsarbetet och frågan om finansiering ”stöts och blöts” ändras svenskarnas semestervanor. Kriget är över, bilen allt vanligare och man söker sig i högre grad utomlands. En del gäster som tidigare köpt resa och uppehälle genom Reso, tar sommaren 1953 direktkontakt med Näsetborna för att ordna sin semester. Detta i kombination med finansieringssvårigheterna gör att det går allt trögare. Men hoppet finns kvar och diskussionerna pågår allt jämnt om att en ny anläggning som skall stå färdig 1954.

Det bittra slutet

Våren 1954 inser såväl arbetsutskottet som styrelsen för Reso att det inte är ekonomiskt försvarbart att bygga upp Restaurang Hovenäsbaden på nytt och beslutar lägga ner planerna. Resos förhandlare genom alla åren *Ivan Ohlsson* skriver ett brev till municipalfullmäktiges och municipalnämndens ordförande, överlärare *Otto Andersson*, där det framgår att det blev en bitter avslutning. Näsetborna har svårt att förlika sig med beslutet och *Otto Andersson* begär att få se protokollet och klagar på att Reso inte har röjt upp efter sin sprängning. Av ett av de sista breven anar man också att Näsetborna bidrog till det definitiva slutet genom att på mötet med Resos representant ägna en stor del av tiden sig åt att diskutera framtida rumspriser och komma med förtäckta hot i stället för att fokusera på att hitta en lösning.

Det blev en parkeringsplats

Så är en 17-årig framgångsrik era i Hovenäsets historia över. Parkeringen på planen ovanför badet är tillsammans med ett rostigt fundament till en av restaurangens flaggstänger det enda som idag finnas kvar av den en gång så stolta badrestaurangen Hovenäsbaden.